

tionem, sed expositionem, promulgationem, doctrinam sonat. Quoad 2um. textum hæc duo refert ad modum exempli tantum; cætera vero agnoscit, non quæ instituuntur, sed commendantur in Scripturis, sive Scriptura eorum institutionem referat, sive non; sed singula septem commendantur in Scripturis juxta num. 20.

Ad 3um. R. N. Cons. Per particulam enim *cæteris*, non intelligi debent sacramenta cætera, cum omnium consensu certum sit, præter Eucharistiam, etiam Baptismum saltem a Christo esse immediate institutum; sed ceremoniæ; quæ ad Eucharistiæ celebrationem pertinent, ut sensus sit: Christus sacramentum sui corporis instituit ipse per se, cætera, quæ ad idem celebrandum pertinent, ritus, liturgiæ, etc., Ecclesiam, docente Spiritu sancto, auctorem habent.

Ad 4um. R. D. Omnem potestatem, quæ ad rectum Ecclesiæ regimen pertinet C. etiam instituendi sacramenta N. Priorem semper, posteriorem sibi relictam nunquam agnovit Ecclesia, juxta TRIDENT. Sess. 21. c. 2. supra cit.

37. *Dico II.* Sacramenta novæ Legis non sunt omnino paria, 1°. dignitate 2°. necessitate.

Prob. 1^a. pars ex CONC. TRIDENT. Sess. 7. Can. 3. *Si quis dixerit, hæc septem sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius, anathema sit.* Quo Canone Lutheri assertum ferit in L. de ministris Ecclesiæ instituendis ad Pragenses; *Sacramentum altero dignius esse non posse, cum eodem verbo Dei omnia constent.* Et vero simpliciter Eucharistia dicenda est quoad ipsam substantiam antecellere sacramentis omnibus; cætera enim ex re sensibili constant et virtute quadam agendi communicata sibi a Deo; at Eucharistia non virtutem quamdam solum operativam gratiæ, sed virtutis, ipsiusque gratiæ auctorem Christum continet. Et præterea est hoc sacramentum quasi omnium cæterorum consummatio; unde et post alia tradi solet, quando illa traduntur adultis; olim etiam post ipsam Extremam Unctionem juxta Can. *Ab infirmo*, Caus. 26. q. 7. etsi consuetudo obtineat hodie contraria, eo quod sæpe accidat, ut infirmi in extremis constituti, morbo interim invalescente, S. Communionem recipere nequeant.

Prob. 2^a. pars. Quia Baptismus est necessarius omnibus necessitate medii, h. e. ut sine eo, vel in re vel in voto, salus obtineri non possit, quin excuset vel ignorantia, vel impotentia. Pœnitentia quoque necessitate eadem necessaria est, non quidem omnino singulis ut Baptismus, qui eatenus necessitate Pœnitentiam superat; sed solis et post Baptismum relapsis. E contra ex sacramentis alia non nisi necessitate præcepti necessaria sunt, h. e. quorum susceptio quidem præcepto gravi imperatur; potest tamen absolute sine his vel in re, vel in voto susceptis obtineri salus, si aut ignorantia, aut impotentia excuset. Talia passim dicuntur Confirmatio, Eucharistia, Extrema Unctio, etsi adhuc iterum aliquo cum discrimine, de quo vide Theol. Moral. Aliam demum necessitatem Ordo habet, tum Matrimonium. Illa equidem non Christianis singulis, sed solum toti communitati Ecclesiæ, simpliciter necessaria sunt: 1°. Ordo; hic enim Ecclesiæ rectores aut gubernatores constituit: sed juxta Prov. 11. *ubi non est gubernator, populus corruet.*

Præterea si necessaria sit relapsis Pœnitentia, necessarii etiam ejusdem ministri sunt, sive sacerdotes. 2°. Matrimonium, ex eo quod conservat multitudinem Ecclesiæ.

38. *Dico III.* Comparative ad subjectum sacramenta novæ Legis 1°. alia dicuntur *sacramenta mortuorum*, quæ de se gratiam primam conferunt; unde et a peccatore recipi possunt; suntque Baptismus et Pœnitentia. Alia *vivorum*, quæ de se gratiam secundam, h. e. augmentum gratiæ sanctificantis conferunt; unde in subjecto jam gratiam præexistentem requirunt, qualia cætera quinque sunt. 2°. Rursum quædam sunt *characteristica*, sive ut aliis placet, *initerabilia*, sic dicta ob characterem, quem indelebilem imprimunt, unde iterari non possunt; ut Baptismus, Confirmatio, et Ordo. Quædam *non characteristica*, aut *iterabilia*, ut cætera quatuor. Demum unum est, et dicitur *permanens*, Eucharistia, utpote in re permanente, Christi videlicet corpore et sanguine consistens; reliqua sex *transientia* appellantur, quod non in re fixa, vel stabili consistant, sed actione transiente.

CAPUT II.

DE SACRAMENTORUM NOVÆ LEGIS CAUSALITATE ET EFFECTU.

Præcipua hic disputatio cum posteriorum temporum Novatoribus est. 1°. Cum Socinianorum et Anabaptistarum sectis, quæ omnem plane virtutem ac vim causandi sacramentis abnegant, nihilque aliud volunt esse sacramenta, quam nuda et inermia signa discretiva fidelium a Judæis et infidelibus, ut habet Catechesis Racoviana c. 4., et docet Socinus Disp. de Bapt. 2°. Cum Protestantibus, qui etsi Socinianum dogma, ut debent, condemnent, ac contra hos sacramentorum efficaciam extollant; nullam tamen efficaciam aliam integram relinquunt sacramentis, quam obsignandi promissiones divinas, et excitandi in hominibus fidem, quæ sola justificet, h. e. faciat, ipsam Christi justitiam externe homini imputari, dum hic per sacramenta excitatus credit, se justum esse. Nullam igitur juxta hos gratiam internam sacramenta per se ipsa efficiunt. Recedunt ab his longissime Catholici, et sacramentis omnes virtutem efficiendi per se gratiam internam tribuunt, solum inter se differentes quoad causandi modum, et similia. Unde sit

ARTICULUS I.

AN SACRAMENTA NOVÆ LEGIS EX SE, SIVE EX OPERE OPERATO CONFERANT
GRATIAM OMNIBUS OBICEM NON PONENTIBUS ?

39. *Præmitto I.* Cum animo et ore concorditer doceant Catholici omnes, sacramenta novæ Legis conferre gratiam ex opere, ut aiunt, operato; mirum; quam invidiose id suis depingant, quantis involvant calumniis Doctores Protestantium, huic recepto apud Catholicos loquendi modo sensum affingendo ab his prorsus alienum, et hostem scenicum sibi fingendo, quem impugnent. 1º. Luther. de Captiv. Babyl. cap. de Bapt. sacramentum conferre gratiam ex opere operato peccatori, ait, esse Catholicis idem, ac conferre huic gratiam sine fide ac bono motu cordis in peccatore, sive penitentia interna. Hanc calumniam TRIDENT. merito depellit Sess. 14. de Pœnit. c. 4. inquit: *Falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint de sacramento Pœnitentiæ absque bono motu suscipientium gratiam conferre, quod nunquam Ecclesia Dei docuit.* 2º. Aliam cum priore pugnante expositionem Lib. eod. et cap. confingit; opus operatum significare Catholicis opus meritorium, sive dignitatem operis, ut se hoc tenet sive ex parte ministri, sive recipientis, quo sensu eodem opus operatum contra Catholicos usurpant Protestantium alii. At cum ita falsa affingant Catholicis, illud hi jure regerunt, expositionem hanc testem esse, si non malitiæ, certo ignorantiae. Patet inde, quod omnes Catholici opponant opus operatum operi operantis, perque opus operantis, intelligant opus bonum, sive meritorium ipsius operantis. Deinde cum semper Catholici teneant contra Donatistas, sacramentorum efficaciam non pendere a bonitate ministri, quo fundamento de Catholicis dicitur, eos credere, sacramenta gratiam conferre ex ministri dignitate et merito? 3º. Calvin. L. 4. Instit. c. 14. §. 14. et 17. a Catholicis sacramenta causam principalem gratiæ poni asserit, quasi externis symbolis vices suas resignasset Deus, ut ea ratione *miseras hominum mentes in terram suapte sponte plus satis inclinatas hac superstitione alligent, ut in spectaculo rei corporeæ potius, quam in Deo ipso acquiescant.* At immanis æque, ac infamis ea calumnia est. Id solum aiunt Catholici, sacramenta esse instrumenta Dei, ut ait de Baptismo TRIDENT. Sess. 6. c. 7.; h. e. Deum justificare hominem per sacramenta, non sacramenta sine Deo. Hinc

Præmitto II. Modus producendi gratiam duplex est; nimirum ex opere operantis, et ex opere operato. Ex opere operantis produci gratiam, est conferri gratiam intuitu operis, non prout hoc præcise positum est, sed quatenus est positum ab operante laudabiliter ac meritorie; sic ut gratia tunc detur ceu præmium commensuratum nostro merito sive condigno, sive congruo. Ex opere operato causari gratiam est, eam conferri intuitu solius externi operis, ut a Deo ad hoc instituti, et nobis applicati citra, vel saltem ultra nostrum meritum; non vero citra dispositionem debitam ex parte subjecti; quæ tamen non habeat vim effectivam gratiæ, sed solum se habeat ad modum conditionis sine qua non, ac removens gratiæ obicem. Sic

infans in Baptismo, utpote meriti omnis incapax; gratiam ex vi præcise sacramenti accipit. Sic adultus eandem obtinet, si ad Baptismum cum fide, spe et contritione imperfecta accedat; actus enim illi a peccatore elicitus ne quidem de congruo merentur gratiam, sed sunt dispositio necessaria in peccatore; nec ullam sacramento ipsi vim tribuunt, sed solum remouent obicem, quo alias impediretur sacramenti vis et efficacia. Quod si dispositio sit ultima, ut si adultus peccator cum contritione perfecta accedat, ultra gradum gratiæ, qui huic dispositioni respondet, confertur gradus alter; operi externe applicato, sive sacramento ipsi respondens. Atque istud est; quod Catholici volunt, dum aiunt, sacramenta conferre gratiam ex opere operato.

40. *Dico.* Omnia sacramenta novæ Legis ex se, sive ex opere operato conferunt omnibus gratiam, obicem non ponentibus. Est de fide Catholica juxta definitionem claram Conc. TRID. Sess. 13. Can. 6. et 8., quos vide ab initio.

Prob. I. Ex SS. SCRIPTURIS. Hæ ipsis sacramentis vim gratiæ effectivam tribuunt; ergo.

41. *Prob. Ant. 1º.* De Baptismo ex Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Unde sic: hoc loco Baptismus dicitur causa nativitatis novæ, scilicet spiritualis; nam 1. dicitur causa; hoc enim importat particula *ex*, ut patet ex similibus omnibus loquendi modis. 2. Nativitatis novæ, scilicet spiritualis; hoc enim aperte verbum *renatus* innuit. 3. Ac quidem nativitatis per gratiam; nam uti non renatis hic inducitur a regno Dei exclusio; ita e contra renatis promittitur idem, sive salus, et necessario per consequens gratia.

Respondent 1º. Calvin., non esse hic sermonem de Baptismi sacramento, sed de sola renovatione interna; per aquam proinde hic intelligi ipsum Spiritum sanctum, ut sensus sit: nisi quis renatus fuerit ex aqua, h. e. ex Spiritu sancto qui mundat aquæ instar; sicut nimirum Matth. 3. *Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto et igne;* ubi ignis per tropum metaphoræ sumitur pro Spiritu sancto. At

Contra est 1º. quod ea expositio repugnet perpetuæ traditioni Ecclesiæ, cum, quotquot eum in locum commentati sunt, intellexerint de vero Baptismi sacramento, ut JUSTIN. Apol. 1ª. n. 61., TERTUL. L. de Bapt. c. 12., ORIG. in epist. ad Rom. L. 5. n. 8. (opp. t. 4. part. 1ª. p. 560., 561.), CYPRIANUS L. 3. ad Quirin. c. 25., AMBROS. L. 3. de Spiritu sancto c. 10., DIDYMUS Alex. de Trinit. c. 12., HIERON. in cap. 16. Ezech. v. 9. (opp. t. 5. p. 151.), aliique, quos BELLARMINUS affert de sacram. in gener. L. 2. c. 3. 2º. Si ita in Scripturis ludere liceat, Baptismus aquæ tandem penitus negari posset; eodem enim modo ubique nomine aquæ Spiritus sanctus intelligi poterit. Nec valet quidquam exemplum ex Matth. 3. a Calvino allatum; tum quia per ignem proprio sensu, et ad litteram externus ille ignis et visibilis intelligi potest, qui in die Pentecostes super Apostolos descendit; ut ignem hunc revera exponunt DAMASCEN. L. 4. de fide c. 9. aliique; tum præcindendo etiam ab expositione data; quia hoc loco ignis Spiritui sancto postponitur; nihil vero inconvenientiæ est, post unum vocabulum positum poni alterum, per quod primo positum declaretur; hoc

enim passim scriptoribus in usu est. Sed Joan. 3. aqua Spiritui sancto præponitur; ergo aqua ejus explicatio esse non potest; non enim primo declaratio ponitur, ac deinde id, quod declarandum est; tum denique, quia constanter Ecclesia baptizavit in aqua, nunquam igne; quæ praxis perpetua optima interpret est utriusque loci, illa verba Joan. 3. intelligi debere litteraliter; alia Matth. 3. tropicè.

Respondent 2º. Protestantium alii; renasci ex aqua esse renasci ex fide, quam videlicet aqua excitat. Sed

Contra est 1º. quod in data expositione sermo Christi fuisset inintelligibilis; cum enim nihil dixerit antea de fide, quis divinare posset, eum hoc loco modum tradere excitandæ fidei? 2º. Quod debuisset potius dicere Christus: nisi quis renatus fuerit *ex verbo* et Spiritu sancto, quam *ex aqua* et Spiritu sancto; cum non aqua, sed verbum sit potissima et apta ratio excitandæ fidei; unde et ipsi adversarii verba ministri conferentis Baptismum volunt esse concionatoria. 3º. Quod hæc expositio longissime recedat a naturali et obvio verborum sensu; quod non licet in Scripturis sacris, nisi quando alias sequeretur inconveniens, quale hic nullum est; videlicet secus tota perverti Scriptura posset. At vero communiter homines per locutiones ejusmodi causam aliquam proximam et intendunt significare aliis, et intelligunt ipsi.

42. *Prob. Ant. 2º.* Eandem Baptismi efficaciam probant textus alii: ad Tit. 3. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, et renovationis Spiritus sancti*; ubi ob particulam *per* Baptismus regenerationis nostræ et salutis causa instrumentalis dicitur. Marc. ult. *Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit.* Actor. 2. *Pœnitentiam agite, et baptizetur unusquisque in remissionem peccatorum*; in priore enim Baptismo vis salvandi, adeoque justificandi; in altero remissio peccatorum, proinde gratia tribuitur, utpote sine qua non fit remissio.

Respondent 1º. Cum Calvino, Baptismum dici lavacrum regenerationis, quia Deus ostendens hoc signum etiam simul operatur, quod significat. 2º. Salvari vero per Baptismum, baptizari in remissionem peccatorum, nihil esse aliud, quam accipere testimonium, sigillum justitiæ jam acceptæ per fidem. At

Contra 1º. est, quod ea ratione justificatio, quam operatur Deus solus, conjungatur cum Baptismo mere per accidens; ac proinde non magis proprie dicamur salvari per Baptismum, quam per quamlibet actionem aliam, quæ tunc simul fit. Deinde quo vero sensu Baptismus ipse dici lavacrum regenerationis potest, si vere *per* illum Deus nos nullo modo lavet, licet eodem tempore nos Deus abluat?

Contra 2º. est, quod nullo modo idem sint, sonentque ablui, mundari, salvari, etc., et accipere ablutionis, salvationis sigillum, vel testimonium. Sane dum dicimus: balneo, vel per balneum lavamur, mundamur a sordibus corporeis, vel lavamur in ablutionem sordium corporis; nemo mortalius sic intelligit: accipimus tunc sigillum, vel testimonium ablutionis factæ; sed intelligimus omnes, aquam vere et instrumentaliter concurrere ad ablutionem corporis: sed eodem invariato loquendi modo de ablutione spirituali loquitur Christus; ergo. Deinde hanc expositionem non patitur

locis posterior Actor. 2.; is enim aperte de remissione peccatorum adhuc consequenda per Baptismum agit; 1. quia jubet ante Baptismum eos agere pœnitentiam: *Pœnitentiam agite*: at si jam per fidem justificati fuissent, ad quid pœnitentiam ceu necessariam Petrus præcepisset? hæc enim necessaria est, non quia obtenta est peccatorum remissio, sed ut impetretur. 2. quia tum primum eos baptizari vult *in remissionem peccatorum*, h. e. ad remissionem consequendam, juxta obvium verborum sensum; velut cum dicimus ægro: utere balneo in sanitatem, nemo non intelligit, suaderi balneum sanitatis recuperandæ gratia.

Respondent 2º. Protestantium alii: salvos nos fieri lavacro Baptismi, quatenus Deus ostendens hoc symbolum provocet fidem, quæ justificet: pariter Marc. ult. et Act. 2. salutem ac remissionem peccatorum tribui Baptismo, quatenus excitet fidem. Sed

Contra 1º. est, quod eadem ratione dici possit, homines inebriari per hederam, quæ pendet ante cauponam; quia hederam provocat ad emendum vinum, quod inebriat. Hæc sane ridicula sunt.

Contra 2º. est, quod neuter textus hanc interpretationem sustineat; nam Marc. ult. fides præcedit; quod inepte fieret, si ea effectus esset Baptismi; sicuti inepte quis diceret: qui sanatus fuerit, et acceperit medicinam. Hinc quia audire verbum Dei vere causa fidei est, juxta illud Apostoli: *Fides ex auditu*; semper etiam in Scriptura præcedit, ut Joan. 5. *Qui audit verbum et credit.* Joan. 6. *Omnis, qui audivit, et didicit*: et alibi. Deinde quos Actor. 2. Petrus alloquitur, jam crediderant; audita enim Petri concione compuncti dicebant: *Quid faciemus, viri Fratres?* Ad quod non respondit Petrus, ut crederent, vel magis crederent; sed *pœnitentiam agite*, etc.

43. *Prob. Ant. 3º.* Actor. 8. 18. *Cum vidisset Simon, quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus.* Et 2. Tim. 1. 6. *Admoneo te, ut resuscites gratiam, quæ est in te per impositionem manuum mearum.* In priori loco de Confirmatione sermo est, ut constat a v. 14. et ostendetur, ubi de Confirmatione in specie. In altero de Ordine. Atqui utrobique impositio manuum asseritur causa gratiæ, ut particula *per* indicat. Minime vero hic dici potest, manuum impositionem causam fuisse gratiæ excitando fidem; nam qui accepisse Spiritum sanctum dicuntur, jam crediderant omnes, fuerantque baptizati.

44. *Prob. Ant. 4º.* Sic quoque sacramentis cæteris vis gratiæ effectiva tribuitur. Extr. Unctioni: Jac. 5. *Oratio fidei salvabit infirmum; et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis fuerit, remittentur ei.* Eucharistiæ: Joan. 6. *Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam...* Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Pœnitentiæ: Joan. 20. *Accipite Spiritum sanctum; quorum remisistis peccata, remittantur eis.* Ac Matrimonio demum tum ad Ephes. 5. juxta num. 20., tum traditione Ecclesiæ perpetua illud annumerantis sacramentis cæteris, ut proinde eadem de illo sit ratio, quæ de aliis.

45. *Prob. II.* Ex TRADITIONE Ecclesiæ, quæ elucet ex Conciliis et Patribus. 1º. Ex Conciliis. NICÆNUM I. in capite, quod inscribitur *ἀκατόπιστος*, doctrina v. p. 1.

de Baptismo, ante canonem 8. *Baptisma nostrum*, inquit, *non oculis corporis considerandum est, sed mentis oculis; aquam vides, considera virtutem Dei in aquis absconditam.* CONSTANTINOP. I. in Symbolo: *Credimus unum Baptisma in remissionem peccatorum.* MILEVITANUM II. Can. 2. (Labb. t. 2. p. 1538. D. E.): *Parvuli, qui nihil peccatorum in seipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in iis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt.* At certo in parvulis Baptismus nequit esse remissionis peccatorum causa fidem excitando. ARAUSICANUM II. Can. 23. (ibid. t. 4. p. 1672. A.) *Hoc etiam secundum fidem Catholicam credimus, quod accepta per Baptismum gratia omnes baptizati Christo auxiliante et cooperante, quæ ad salutem pertinent, possint, et debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere.* Quod rursus de excitatione fidei accipi non potest; nam infra dicit Concil. idem, a Deo prius fidem inspirari, ut Baptismi sacramenta fideliter requiramus. Deinde Baptismus dicitur a Concilio dare bene operandi gratiam; sed hanc fides non dat, etiamsi juxta adversarios justificet. His adde FLORENTIN. et TRID.

2º. EX PATRIBUS. TERTUL. de Baptismo c. 4. *Supervenit statim Spiritus de caelis, et aquis superest, sanctificans eas de semetipso, et ita sanctificatæ vim sanctificandi combibunt.* S. GREGOR. NYSSEN. orat. de Baptismo Christi (opp. t. 3. p. 368. D.): *Baptisma igitur peccatorum expiatio est, remissio delictorum, renovationis et regenerationis causa.* S. AUG. sacramentorum efficaciam stupens deprædicat Tract. 80. in Joan. n. 3. *Unde ista tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, et cor abluat?* Ac L. 19. contr. Faust. c. 11. *Sacramentorum vis inenarrabiliter valet plurimum.* Pariter GREG. NYSS. loc. cit. (p. 371. C.), vim et efficaciam Baptismi ait *incomprehensibilem; nullaque vel ratione, vel arte explorari posse.* Sed nulla plane foret ratio mirandi sacramentorum efficaciam, hæcque incomprehensibilis non esset, si sacramenta fidem duntaxat provocarent, et gratiam seipsis non efficerent. Plures Patres qui volent, apud BELLARM. leget. Notandum vero, plerosque Baptismi vim effectivam gratiæ extollere; sed par ratio est de sacramentis aliis eodem modo a Christo institutis; unde et TERTULL. de aliis eodem disserit modo L. de Resurrect. carn. c. 8. *Caro abluatur, inquit, ut anima emaculetur: caro ungitur, ut anima consecretur: caro signatur, ut et anima muniatur: caro manus impositione adumbratur, ut anima spiritu illuminetur: caro corpore Christi et sanguine vescitur, ut et anima de Deo saginetur.*

46. Prob. III. RATIONIBUS theolog. 1º. Recte baptizantur parvuli, amentes, iisque Baptismus confert gratiam; ergo hanc seipso iis confert, sive ex opere operato. Prob. Cons. Non enim potest dici, quod parvuli, amentes salvantur, obtineantque proinde gratiam ex fide aut merito ministri, vel parentum; nam valebit Baptismus, etiam adversariorum consensu, etiamsi minister ac parentes infideles, pagani, Judæi sint: nec quod gratia conferatur dispositionis intuitu in suscipiente; nam hujus ambo incapaces sunt: pariter dici nequit, quod excitata in iis per Baptismum fides fuerit; nam æque hujus incapaces sunt, quam dispositionis alterius; ergo Baptismus se ipso, sive ex opere operato tales justificat.

Neque dicant, tales baptizari in fide Ecclesiæ, quæ in illis fidem supplet; nam etsi Ecclesia fidem suppleat in talibus, nihil tamen hinc pro

dogmate adversariorum sequitur, quod justificet Baptismus, quatenus in suscipiente fidem justificativam excitet, quæ non est fides illa Ecclesiæ communis et habitualis juxta adversarios; sed personalis, ac cuique propria, et actualis, qua quis credit, remissa sibi esse peccata, seque per imputationem justitiæ Christi justum esse. Deinde S. Scriptura ex dictis, et Patres non fidei Ecclesiæ, sed ipsi Baptismo tribuunt. Minime vero sustineri potest, quod Calvinus respondet, tunc saltem Baptismum prodesse parvulis, cum ad rationis usum perveniunt; alias ad remissionem peccati originalis iis haud esse necessarium, sed eos, etsi ante rationis usum decedant, propterea tamen salvari, quod ad fœdus novi Testamenti pertineant; aperte enim id S. Scripturæ repugnat, quæ omnem non baptizatum regno cœlorum excludit Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei;* quæ sententia utpote universalis absoluta involvit omnes tam parvulos, quam adultos.

2º. Si sacramenta ex seipsis gratiam non conferant, sed solum nuda signa sint fidem excitantia; ergo 1. Baptismus Christi haud erit efficaciæ majoris, quam Baptismus Joannis, contra S. Scripturam Matth. 3., nec baptizati Baptismo Joannis rebaptizari debuissent Actor. 19., cum hic æque excitare fidem poterat, ac ille. 2. Possent sacramenta institui ab homine; signi enim nudi nihil refert, unde significationem habeat, modo objectum repræsentet; quid enim interest, quis in hospitiiis signa posuerit? potuissent igitur signa instituta ab homine æque excitare fidem; sicut eodem modo significant verba hebraica a Deo scripta in tabulis, et græca, vel latina scripta ab hominibus, ac sicut eodem modo ad bellum incitabant tubæ, quas Deus fieri jusserat Num. 10., et quas fabricabant gentiles. 3. Ergo Baptismus Germano collatus idiomate hebraico, illi prodesset nihil, si non calle-ret hebraicum; in promptu causa est: cum enim idiomatis hebræi ignarus ex supposito sit, verba hebraica in eo fidem excitare non possent; ac fors potius putaret, vocum hebraicarum sono carmen magicum recitari. Taceo id genus plura, quæ sane absurda sunt.

47. Obj. I. Ex S. SCRIPTURA. Hæc justificationem omnem ceu causæ soli fidei tribuit; ergo.

Prob. Ant. 1º. Ad Rom. 1. 17., et Hebr. 10. *Justus autem meus ex fide vivit,* inquit Apostolus; non vero dicit: *justus ex sacramentis vivit.*

2º. Ad Rom. 3. 22. inquit Apostolus idem: *Justitia Dei per fidem Christi Jesu in omnes, qui credunt in eum.* Unde v. 28. veluti infert: *Arbitramur hominem justificari per fidem sine operibus Legis.*

3º. Rursus ad Rom. 4. 3. confirmat Apostolus superius dicta exemplo Abrahæ, *credidit,* inquit, *Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam.* Ac demum c. 10. *Corde creditur ad justitiam.*

4º. Marc. ult. *Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur.* Igitur sola fides, non Baptismus salvat; non enim dicitur: *qui non baptizatus fuerit, condemnabitur,* sed *qui non crediderit.*

5º. 1. Petr. 1. Baptismus per fidem resurrectionis Christi nos salvare asseritur: *Vos salvos facit Baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi.*